

Przedmowa

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury jest szczególnego rodzaju instytucją w Polsce, powołaną do kształcenia i doskonalenia kadr sądów powszechnych i prokuratury. Celem niniejszego komentarza jest dostrzeżenie charakterystycznych cech, które tworzą jej podmiotowość i zostały ujęte przez ustawodawcę w regulacji prawnej. W pierwszej kolejności powstaje pytanie o istotę tej instytucji. Jakie jest jej miejsce w strukturze osób prawnych, instytucji wymiaru sprawiedliwości i podmiotów, których zadaniem jest kształcenie młodych adeptów sztuki prawniczej. Czy jest ona bardziej szkołą czy raczej akademią bądź uczelnią, czy jeszcze zupełnie innego rodzaju podmiotem? Specyfika realizowanych zadań oraz przyjęcie scentralizowanego modelu kształcenia przyszłych sędziów i prokuratorów wymaga szczególnej regulacji prawnej. Z tych powodów ustawodawca poświęcił tej instytucji odrębną ustawę. Wskazane pytania o istotę Krajowej Szkoły z pewnością nie były obce autorom nazwy jednostki powołanej do kształcenia kadr sądownictwa i prokuratury. Z pewnością nie jest ona szkołą wyższą, bo kształci prawników posiadających wyższe wykształcenie prawnicze. Od szkoły wyższej odróżnia ją też praktyczny charakter kształcenia, na bazie wiedzy zdobytej w trakcie studiów – w przypadku aplikantów lub studiów, aplikacji i służby – w przypadku szkolenia ustawicznego. Krajowa Szkoła jest więc specyficznym zakładem administracyjnym wyposażonym przez ustawodawcę w osobowość prawną, co zapewnia jej dużą niezależność od organów władzy wykonawczej.

Ponadto w komentarzu podjęto się szerszej analizy aplikacji sędziowskiej i prokuratorowskiej, statusu prawnego aplikanta Krajowej Szkoły i jego praw oraz obowiązków, egzaminu referendarskiego oraz kwalifikacji wykładowców Krajowej Szkoły i sposobu ich rekrutacji.

Podjęcie się zadania wykładni przepisów tej ustawy jest szczególnie aktualne w czasie, gdy w Krajowej Szkole wdrażane są zmiany organizacyjne wynikające z ZmKSSiPU z 2017 r. [ustawa z 11.5.2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 1139)]. Zlikwidowana została aplikacja ogólna i proces kształcenia przyszłych sędziów i prokuratorów odbywa się jedynie w formie aplikacji sędziowskiej i prokuratorowskiej. Wchodzą w życie nowe rozporządzenia wydawane na podstawie delegacji zawartych w ustawie. Wiąże się to ze zmianami w strukturze samej Krajowej

Przedmowa

Szkoły. Opracowywane są i wdrażane nowe programy aplikacji. Sam nabór na aplikacje w 2017 r. był rekordowy w historii Krajowej Szkoły. Pojawiła się też instytucja asesora sądowego i wprowadzono regulacje określające zasady obsadzania wolnych stanowisk asesorskich. W związku z tym zmieniły się perspektywy zawodowe absolwentów Krajowej Szkoły. Pierwsze stanowiska asesorskie zostały obsadzone w 2017 r. Są to nowe regulacje prawne wymagające badań naukowych w zakresie ich stosowania w różnych sytuacjach. Wszystko to budzi ogromne zainteresowanie nie tylko wśród przedstawicieli zawodów prawniczych.

Cechą charakterystyczną nowych regulacji jest brak wypowiedzi judykatury i doktryny. W treści komentarza staramy się wskazywać, w jaki sposób dotychczasowy dorobek orzecznictwa i doktryny może być wykorzystywany do zrozumienia istoty i celu nowych regulacji, a także rozwiązywania pojawiających się w trakcie ich stosowania problemów. W takiej sytuacji istotną rolę przy formułowaniu poglądów zawartych w komentarzu odegrała wykładnia autentyczna przeprowadzona w celu ustalenia zamierzeń ustawodawcy. Regulacja prawna Krajowej Szkoły charakteryzuje się również i tym, że nie sposób jej zrozumieć bez powiązania z aktami wykonawczymi i aktami wewnętrznymi, tj. zarządzeniami Dyrektora Krajowej Szkoły i uchwałami Rady Programowej.

Oprócz kształcenia aplikantów – przyszłych sędziów i prokuratorów, Krajowa Szkoła prowadzi też szkolenia ustawiczne, w tym w wymiarze międzynarodowym. Podnosi przez to poziom kwalifikacji kadr sądów i prokuratury. Wreszcie nie można nie wspomnieć o wykładowcach Krajowej Szkoły, w tym o nowej funkcji koordynatora zajęć, a także pracownikach Krajowej Szkoły. Ich status podobnie jak i całej Krajowej Szkoły jest szczególnie z uwagi na specyfikę realizowanych zadań.

Przygotowując oddawany do Państwa rąk komentarz byliśmy świadomi dokonujących się zmian i tym bardziej poczucia odpowiedzialności za kształtowanie pierwszych poglądów doktryny, których celem jest przyczynienie się do jak najpełniejszej realizacji celów Krajowej Szkoły. Chcielibyśmy zatem w czasie dokonujących się przemian Krajowej Szkoły przyjść z pomocą tym wszystkim, którzy z racji wykonywanych zawodów, pełnionych funkcji, czy ze względów poznawczych, chcieliby dokładniej zgłębić tajniki regulacji prawnej tej szczególnej w skali kraju instytucji. Jedno jest pewne, Krajowa Szkoła i regulacja prawna dotycząca jej funkcjonowania pozostają dynamiczne, a to wymaga również od prawników otwartości na nową regulację i kreatywności w dokonywaniu wykładni prawa. Mamy nadzieję, że niniejszy komentarz będzie zachętą i inspiracją do takiego twórczego rozwiązywania problemów prawnych, ale też tworzenia dorobku naukowego związanego z niniejszą ustawą.

Paweł Dzienis, Mateusz Kaczocho

Warszawa, maj 2018 r.